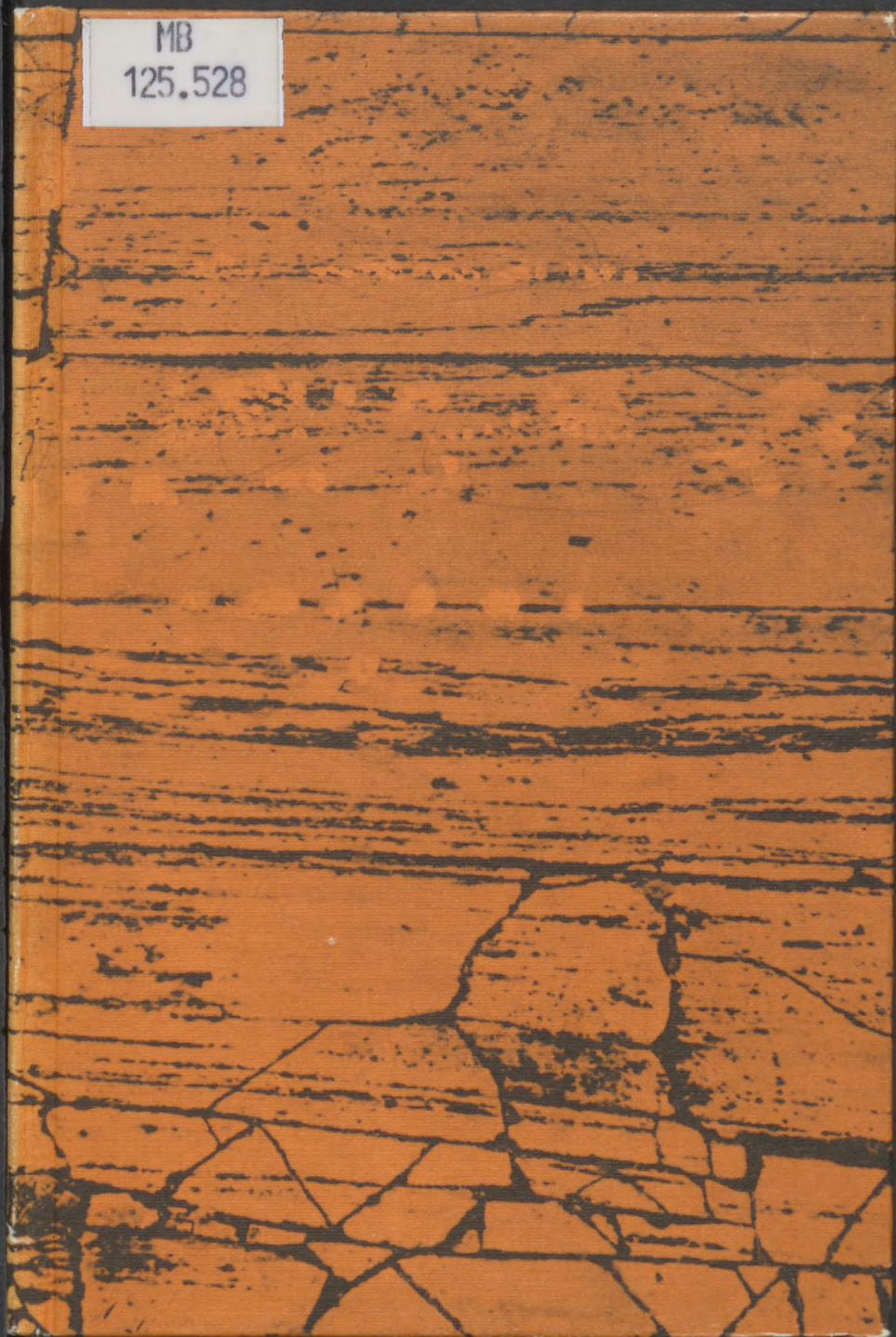
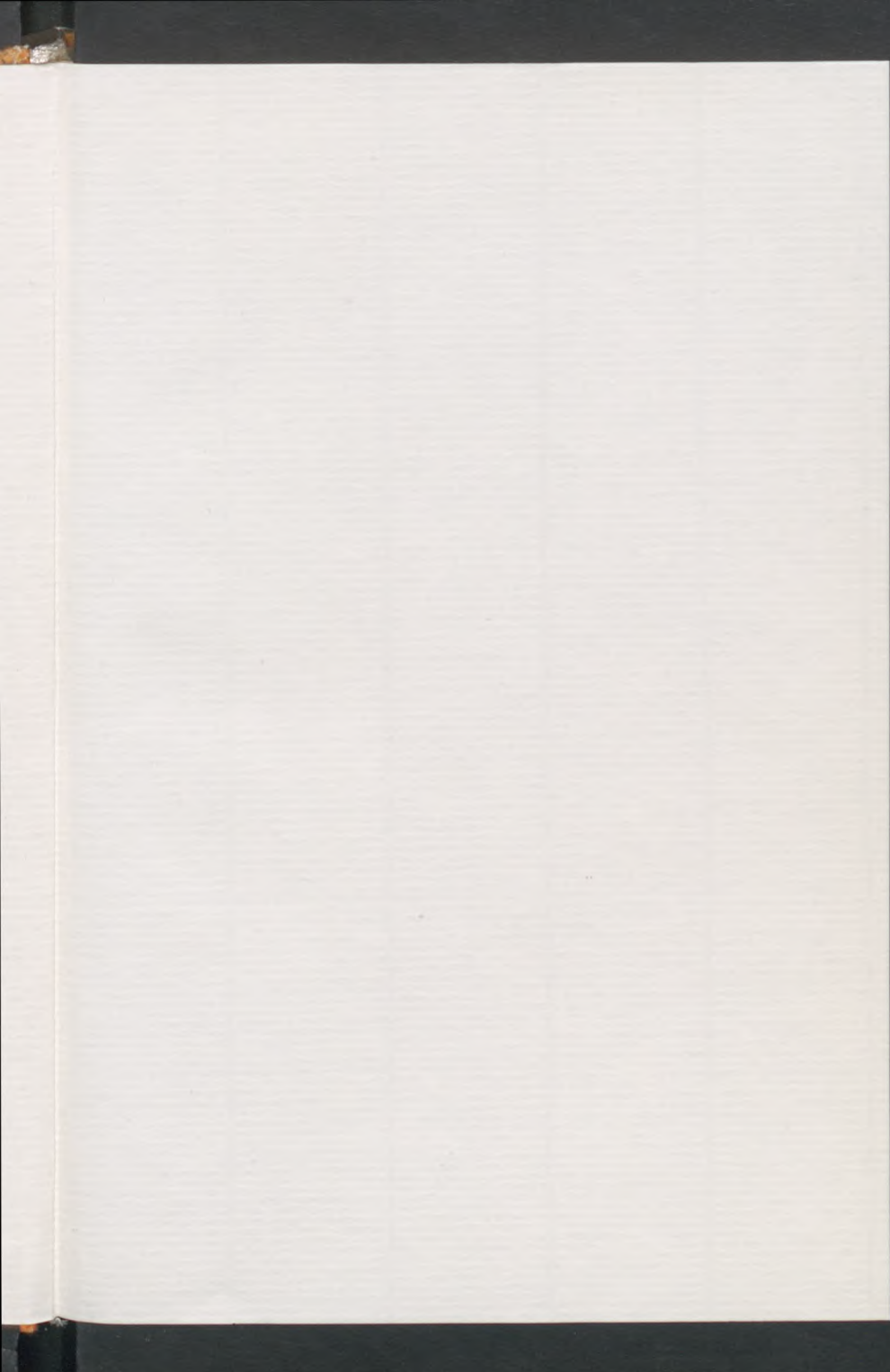
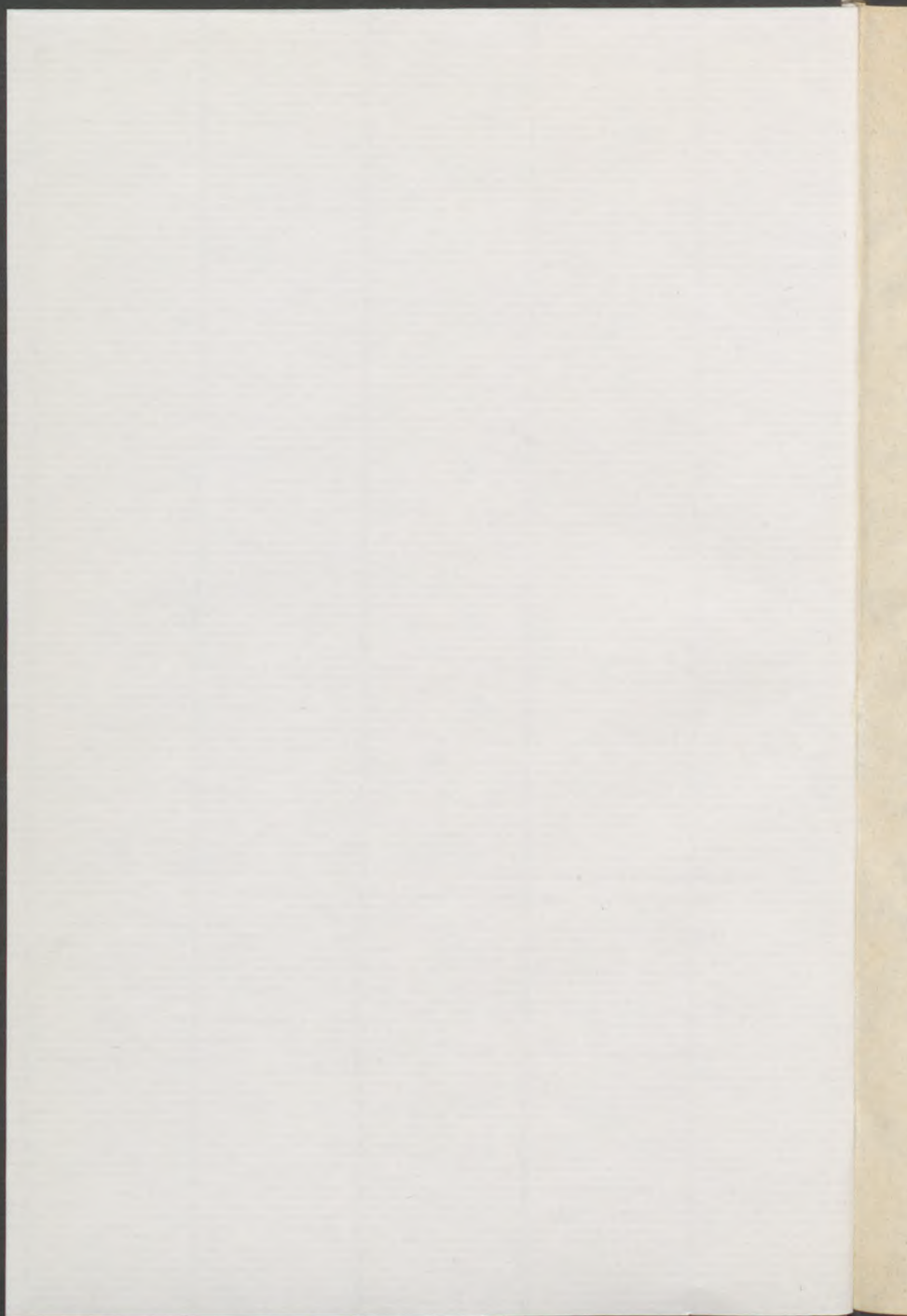

MB
125.528

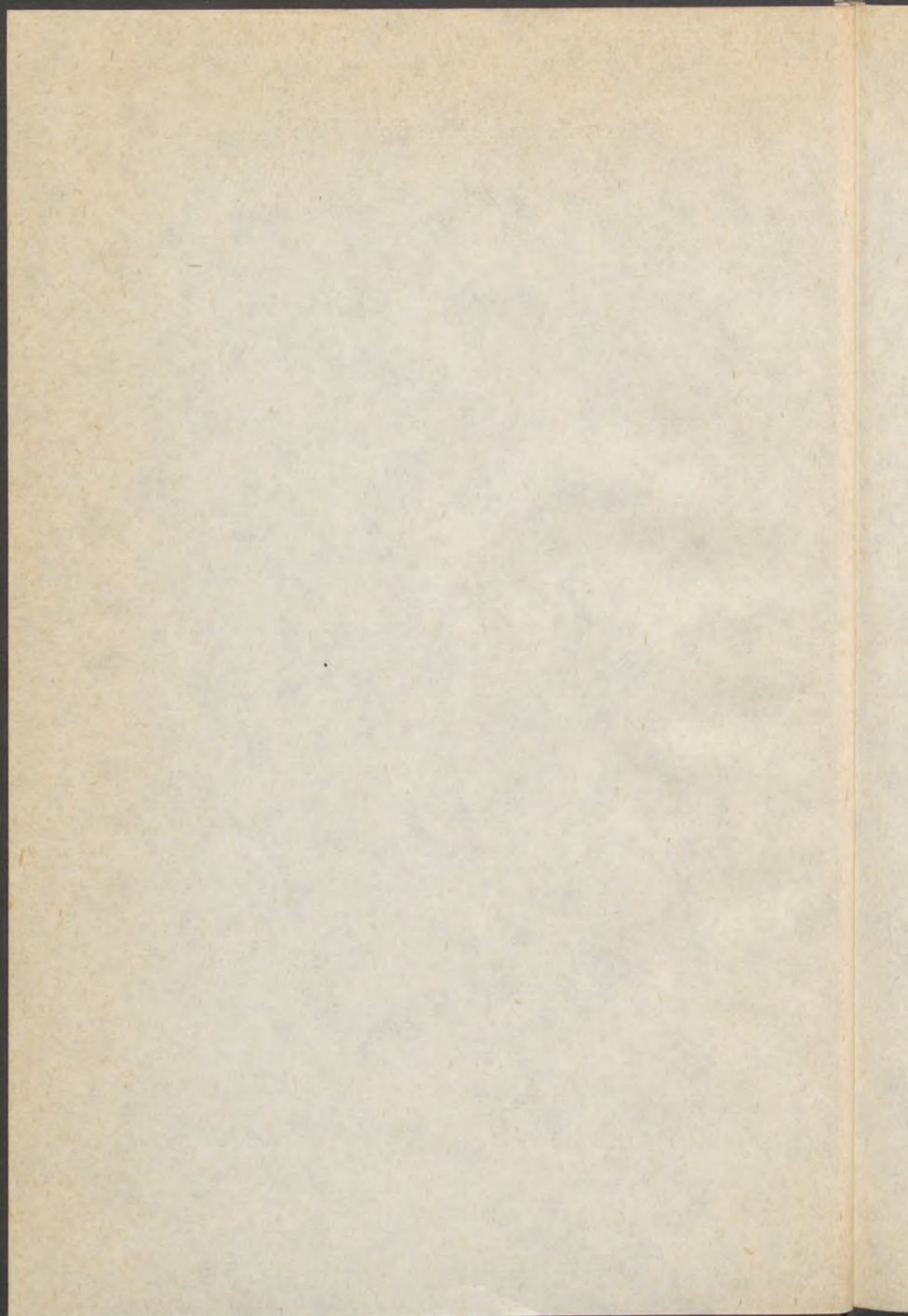

Utassy József / Ragadozó Föld

Utassy József

Ragadozó Föld

Szépirodalmi Könyvkiadó
Budapest

MB 125.528

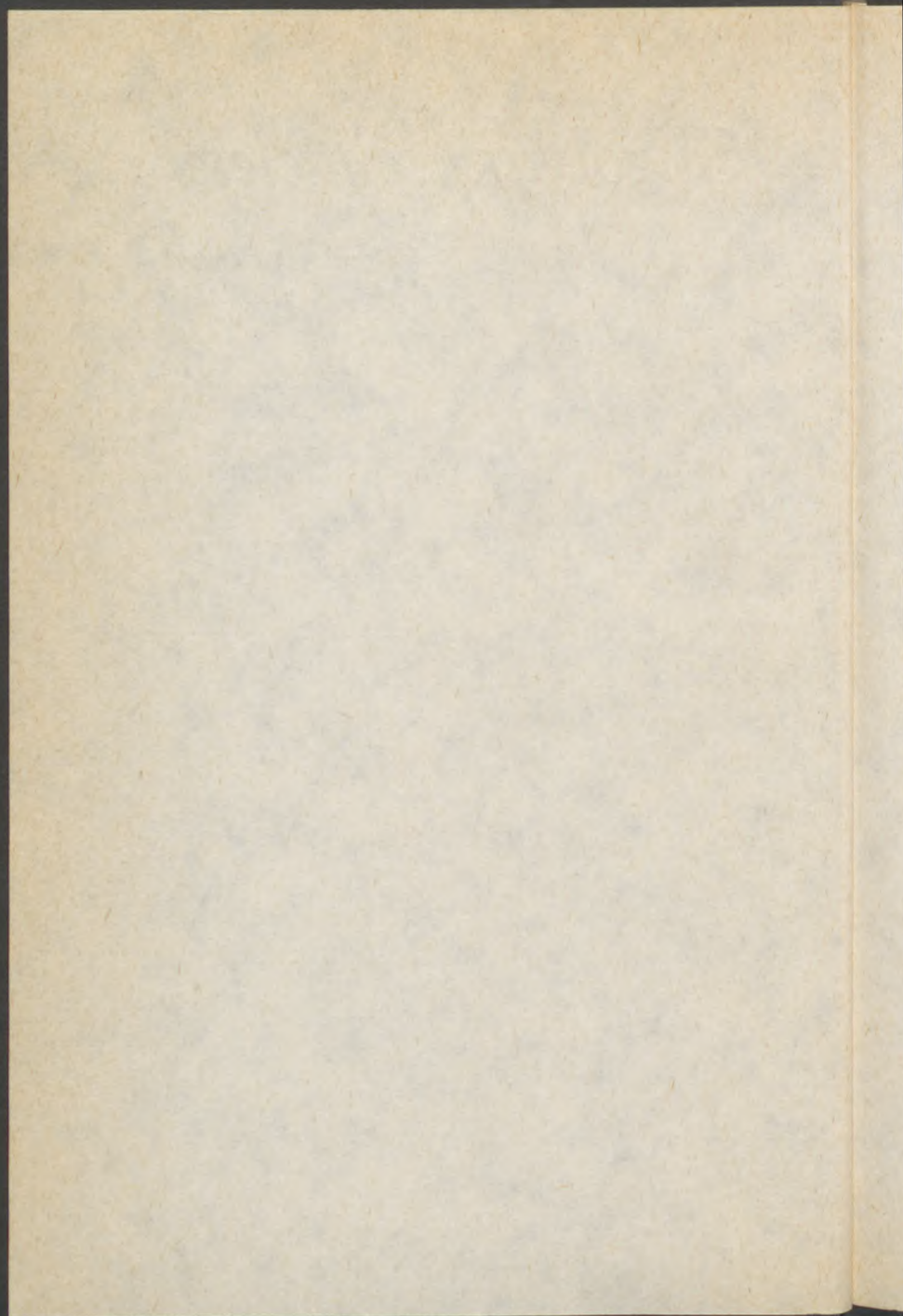
1987

© Utassy József, 1987

Csigolyák csendélete

Világ sírköve alatt mégy!

József Attila

Szép lassan

Rombol már az idő, rohamozzák arcom a ráncok,
gesztenyebarna hajam zúzmara-vert, odavan.
Kopnak a porcok is, elmeszesednek a nyűtt csigolyák mind:
fújnak az őszi szelek, fájnak a gyöngy idegek.

Öregedőben

Negyvenhárom évem
tüzénél melegszem:
remeg hangom, térdem,
lassan megöregszem,

s ásít a föld értem,
ásít a Föld értem.

Ragadozó Föld

Jaj,
te májusi vidám valóság!
Holtak fújják
a harsona rózsát.

Hiába hajtod
tenyeredbe föld:
nem tűnődheted
porrá az időt.

Testeddel vagy
a Földnek adósa,
s úgy meredsz rá,
mint ragadozóra.

Negyven évgyűrű
fénybilincsében:
dideregsz álmodban,
vacogsz ébren.

Szemeid
síron pillogó rózsák.
Jaj,
te májusi szörnyű valóság!

Béke

Ime,
a vadkapor
radarernyőt bontott!
Szelek mozgósítják
fönt a horizontot.

A kerti utakon
ragyog a csiganyom.
Perzsel,
betűz a Nap
egy átlótt sisakon.

Ebével a hídon
egy lurkó átszalad.
Karján gyászszalag van.
Gyászszalag.
Gyászszalag.

Gyászdoboz

Rég volt nagyon,
nem emlékeztek már,
hát újra elmesélem.

1943 februárjában
kaptunk egy dobozocskát,
a minszki hadikórházból küldte
anyámnak és nekem egy katonaeorvos.

Volt ebben a kis fekete dobozban
egy lereszelt karikagyűrű,
negyedkiló kristálycukor,
ceruza,
radír,
borotva,
zsebóra,
néhány levél
és egy agyonmutogatott fénykép
anyámról és rólam.

Ülök
egy napraforgó arcú asszony balján,
rajtam drapp pulóver,
H betű forma kantárral
egy rövidnadrág,
térdharisnya,

és két pingvinszínű cipőcske
tipegéseimhez.
Bal hüvelyk- és mutatóujjammal
hatalmasat csipek combomba.

„Tisztelt Asszonyom!
Az Ön férje nem tűnt el
a belorusz hómezőkön,
bajtársai
egy hónapon keresztül húzták szánon
egész Minszk városáig.

Kezeim közt,
szemem láttára halt meg
a hadikórházban.
Sajnos,
nem tudtam már segíteni.
Lőtt seb,
harmadfokú fagyás
és nagyméretű vérveszteség volt
halálának oka.
Fogadja őszinte részvéteimet!”

„Jaj,
drága feleségem,
te faluszépe asszony,
gyönyörű Kiss Margit!
És nekem édes egyetlenem,
te drága-drága,
aranyos kicsi fiam:

mit is mondtam én nektek
mielőtt bevonultam,
mit is mondtam én nektek akkor?! –

HA TUDNÁM,
HOGY NEM JÖVÖK HAZA TÖBBÉ,
ITT,
A HÁZUNK SARKÁN
LÖVETNÉM FŐBE MAGAMAT
A CSENDŐRÖKKEL,

legalább tudnátok akkor,
hol fekszem én,
Utassy Vadász József,
Isten és az Ózdi Vasgyár segédmunkása,
legalább kijárhatnátok a temetőbe,
síromra virágot és gyertyát lobbantani...

És mondtam azt is,
jaj,
mondtam én,
ígértem én,
ígérgettem,
hogy ne féljeteK,
nem leszek én gyilkos,
nem lövök én agyon
egyetlen katonát sem,
mert mindenkit hazavárnak innen,
mint ahogy engem is hazavár
az én futosó kicsi fiam,
hogy karomba szaladjon,
és én fölkapjam őt,

fölemeljem,
és magasba dobálva
bemutassam őt ennek a gyönyörű Napnak,
amely itt ragyog most is a fejem fölött.

És én szénné feketedem lassan alatta.”

Papa!

Eljönnek újra
a téli esték,
te pipád,
szemüveged keresnéd,

s a világ dolgát
meghányva-vetve:
néznék, csak néznék,
hosszan, kezedre.

Ahogy telnek

Ahogy telnek-múlnak az évek:
egyre árvább leszek, papa.
Egyre árvább és egyre vénebb.
Arcom: bánat kirakata.

Tudod-e, hogy túléltelek már
tíz évvel, Te Minszki Halott?!
Őszök piros lombja pereg rám:
sétáló sírköved vagyok.

Akit a gyász felöltöztet

Sírhat, akit a gyász
öltöztet föl, sírhat!

Ki zuborgatja szép
arca tengerszemét
özvegy Kiss Margitnak?

Katonaköpenygomb,
kétszázezer csillag!

Én nem tehetek arról,
s ő sem tehet róla,
ha elengedném kezét:

a Föld is elforogna
szép lassan alóla.

Gyöngy

Vertél anyám,
de virágos ággal!
Neked én
gyöngyöt pityeregtem:

nehogy megcsalj
a másvilággal,
s hulládba
botoljak el reggel.

Naplemente

A nap szétfeszíti térded,
s megerőszakol a halál.
Holdasul arcom, ha nézlek.
Alkonyodol, Édesanyám?!

Árnyam ijesztő nagy így is,
hátha a föld alól fénylesz?
Nyurgulhatok én már égig,
mama, itt olyan sötét lesz:

arcom, minden sejtem elfogy,
sarlósodik, suhog sárgán,
sikolyélesre fen a szél,
s hozzádsötétülök, mama!

Várj rám.

A fürjfutású

El,
eltűnt,
eltűnt a fürjfutású,
eltűnt a fürjfutású öregasszony,
el a falumból,
el,

el, mire hazaértem.

Hogy tündököl a temető!
Bölcsők, bölcsödék távlata.

Rengess csak,
rengess,

te üregesedő
ráncok tengere:

Nagymama!

Az eget nézem, a felleget,
s mintha a föld suhanna,
a Föld suhanna el veled:

Utassy Barta Zsuzsanna

Szép elmúlás, gyönyörű enyészet

Rettegem itt a csillagok titkát,
hunyorok: hátha kerengő kripták ?!

Ezen a haláltávlatú bolygón
nem tudok tűnődni még mosolygón.

Elég, ha egy száraz ágra nézek,
odavan máris minden kedvem.

Szép elmúlás, gyönyörű enyészet:
mért nem tudsz megvigasztalni engem ?

Hazáig

Könnyű öklömet egy fuvallat
eskühöz, lassan szívemre ejti.
Kivallat, minden ősz kivallat!
S a sorsomat, mint vádat, elejti.

Kicsillagosodik a csönd, és
bogárlik felém egy távoli zöngés.
Hazáig az út fogyó holdmeredek!

Rétről a ködöt magamra húzom,
s őszén, a kertek alatt elúszón

ballagok tova, szeptemberedek.

Ősz fa

Adjatok ennek a fának nevet:
szállni tanít egy fészek éneket,
s ő tartja fölém reccsenet-kék
dómkupolád is, szüette mennyezet!

Adjatok ennek az ősz fának nevet,
ha kinek mersze van, keresztelje meg!
Nékem szavaktól üres odú a szám:
ma kaptam tőle tízezer levelet.

Már tudom: én a gyermeke voltam,
csillaggal érő s hulló gyümölcs,
kit szemmel tart a szőlőhegyoldal,
s kiért fölnyúl a nagyárnyú csősz.

Mint

Árva vagyok,
elhagyatott,
árva,
nagyon árva:

árva,
mint a forradalmak
három kívánsága.

Ad notam : Balassi Bálint

Csillagok, virágok, kikeleti lányok,
 áprilisi fényes szél,
hogy tündököl minden, suhog, csattog ingem,
 Isten, engem éltesse,
éltesse nyolcvan évig, hadd legyek vitéz itt:
 a szellemi végeknél!

Zrínyi Miklós!

Sírodon egy virág kardot rántott.

Lobogó gyász

Vajda Jánosért

Ó,
Én,
Ének,
Te fene térzene,
Úrdöngölő csillagi csárdás,
Egy bolygó hét naprendszere:
Pályám is!
Ez a zokogtató zéró,
Szentségtörő tűz,
Csordátlan csillagé,
Zeneüzenet,
Ének,
Én,
Ó.

Ady Endre!

Lobogót, szentségtartót vinni:
de jó is volna hinni, hinni!

Fölesküdni istenre, pártra:
hátha megváltának, hátha!

Rámeredni, míg döng a dogma,
hatalmi hókuszpókuszokra.

Végül csalódní, póruł járni.
S a szent bibliát földhöz vágni.

Mert nagyon sújt és szeret

Ady Endrének

Lesz ez a ház siralomház!

dereng bőrön át a csontváz,
mellre csillagról szívok csak füstöt,
verejték mosdat, s a hideg só
tetőtől talpig fölezüstöz.

Ítélni engem eljön az Idő!

hajam, szakállam méterre kinő,
körmeim alól húsz hold jön föl,
nagy fényben áll fölém a Göncöl,
nem szekér: Égig-Emelő-Daru!

S fölmarkol majd a sírgödörből.

Szárszó

Én vagyok itt a legszomorúbb fűz.
Zöld zokogású.
Én vagyok itt az eső.
Én ragyogok, nem a nap.

Nincs egy árva szavam.
Csak a pontért jöttem a sínig.
Mert ez az én jussom!
Hazám: a mozdony alatt.

Csendélet

Illyés Gyulának

Egy kérdés gerincgörbülete,
mint szíved ágába akadt kampó.
Én magamhoz húztalak vele!
És mondom: minden válasz halandó,

csakis a Kérdés örök e Földön,
meg a csigolyák csendélete.
S fönn rég nem arra vár a Göncöl,
hogy fényre fordítson az eke!

Ez a szívnagyobbodásos ország
félutak lihegője. Keselyűk
koszorúzzák a horizontját.

Korai szonett-koporsómon
fölaranylanak mégis a betűk:
száz évig élj, akár a sólyom!

Búcsú

Hát megnyílt a föld alattad, Pistám!
Már méteres lehet szakállad.
Érted én, árván maradt tanítvány,
üvölthetnék, mint a vadállat.

De csak nézlek nagy, szárazkút szemmel.
Rám az ég tekintetteddel bámul,
s megszólít a hó, zarándok tenger,
Szófiában, kormosistvánul.

Mert Mecséren vagy Ágborisréten,
kölykes, métázó vadnyulak közt:
egy kisleány szavalja Vackort!
Maga az Isten ül vele szemközt.

I
T
T

NYUGSZIK

N
A
G
Y

L kikeleti zöldözönben
Á vigyázlak világba öltözötten
S orcámra permeteg bánat nem kell
Z fájdalom vizének ott a tenger
L ZENG HANT ALÓL IS ZENG A SZAVAD ZENG
Ó NINCS SEMMI ÚJ A FÖLD ALATT SEM

Temető ég

Búcsú Váci Mihálytól

Dúdoljunk, Miska, mielőtt landol
e szívlökéses repülőgép!
A nyíregyházi harang is kondul:
utolsó út a temető ég.

Arcod márványlik, szobrosul szemed.
Benne vésőket roncsoló tűz ég.
Dúdoljunk, Miska, mindentudón!
Magát ölelő asszony a hűség.

Lovat ragyogtat rúdhoz a Göncöl.
Határtalan a lehetőség!
Dél Keresztje is keleten jön föl.
Csillagnak húz a repülőgép.

Hervay Gizella

Ellobbantál közülünk fényesen
Gizike, tüneményesen.

Voltál a magány vakmerő lánya,
karcsú alkonyat, ideges nyárfa.

Gondtól fekete, gyásztól ében
menyecske a halál ölében.

És hazádban is hontalan, árva.
Nézd, a tébolydák ajtaja tárva –

Te Drága, Te Drága, Te Drága!

Verbőczy Antalhoz

Tónikám, Antikám:

a világgal van vitám,
az egész világgal,
Antikám!

Mert A Halálod Égre Kiált.

Fölfénylik harminchárom éved,
s viszed, viszed a krisztusi fát
a dörejlő kemencékhez.

És hull a hajad szomorú halomba.

Te kenet helyett kómát kapsz, kómát.
Hallottam szinte, ahogy fölvihog
a sejtjeid közt molnárkodó Rák.

Övé a játszma. Hát vihoghat.

És szégyellheti magát a szellem!
Nincs ezerjófű, sem tablettácska
e dözsölő vírusok ellen.

Hol vannak hát a milliárdok?!

Immár lőtéri bábu az ember.
És hol a visszhang, hogyha kiáltok?
Csak a tenger zúg, csak a tenger.

Ő mossa lábam krisztusian.

Tarkómra tűz a tébolyító Nap.
Nézek utánad szomorúan.
Távolba reng egy fekete csónak.

Mindenség Déva-vára

Juhász Ferencnek

Házam nagyobb hazámnál is.
Fényévek az emeletek.
Reggelre rom! – Tanácskoztok,
jó Kőműves Kelemenek?

Mire a nap zenitre ér,
téglák pórusain átlát,
zokog a Mester, falfehér:
porhintó hozza a DRÁGÁT.

Mindenség Déva-vára:

VÉR AZ ÁRA!

Szabadság Déva-vára:

VÉR AZ ÁRA!

Szerelem Déva-vára:

VÉR AZ ÁRA!

S jönnek jézusarcú ácsok,
hogy csillaggal cserepezzék?!
Reményben a bizonyosság:
megérjük magunk elestét.

Hó hull

Lucskot szürcsöl a zoknim,
pillámra hó hull könnynek.
Melengetem maroknyi
kedvem, ha rámköszönnek:

visszaköszönjek!

S hó hull a kék sínekre,
vonatra, villamosra,
talán havas a hold is,
hó hull a csillagokra.

Fölfelé

Nap,
szárítsd föl utunk,
és fújj,
villogó szél!

Hallod?
Levihog ránk
a csúcsbitorló Tél.

Hírhedt hangulat

Kedvem volna
magamat megölni!
Hírhedt hangulat
foglya lettem.

S nincs más kiút,
mint megdögölni
oly egyszerűn,
ahogy születtem.

T
E
ÉGRE-TÁRT-KARÚ
H
A
T
A
L
M
A
S
IS
TEN

Utolsó tantuszommal,
a teleholddal hívom föl a figyelmed:
úgy dől belőlem a dögszag,
mint egy fölakasztott kutyából.

Eset

Édesanyám!
Mi van akkor,
tudod-e,

tudod-e
édesanyám,
mi van akkor:

ha megőszült
magzatod
álmában

visszaordít
öled
odújába?

Mikor a téboly trónol

Mikor az elme elborul már,
zúgván betör hozzád egy angyal,
végighorzsolja bőröd, és
megetet varanggyal.

Mikor az agyban téboly trónol,
ős félelem árama renget,
kiver az idegláz, de úgy,
hogy szíved reped meg.

Míg délibábozik az elméd,
mutat kétfelé hasadt bolygót,
disznók elé vágott tököt,
sárgán vicsorgót.

És fölugatnak a fegyverek.
Menekülnél a földbe bújva,
rögöt harapsz, s meztelenül
kiállsz az útra.

Körötted nagy tumultus támad.
Ágyékodra repül egy kendő.
Szirénázva megjön érted,
s elvisz a mentő.

Szívem „kettéhasadásakor”

Ily
nagyot
szív
csak
csillagon
dobban,

mikor
a
szellem
magára
döbben.

Halál úr!

Mint a betonbontó,
légkalapácsos ember,
úgy remegtem színed előtt:

de nem akasztottam föl magam,
nyelvem világra nem öltöttem.

Őcsontságod ezért
meglehet, hogy átkoz,
ám jogom van,
jogom:

a természetes halálhoz.

Mi történt?

Mi történt veled,
mondd,
mi történt,
hogy mindenről lemondtál
önként,
s mint egykedvű pálma
a szélben:
legyintgetsz csak
úton-útfélen?

Mi történt veled,
jaj,
mi történt,
hogy a halálhoz szegődtél
önként,
s vagy remetéje
a hallgatásnak,
kit az Isten is
megaláz csak!

Hova tűnt
hímpora hitednek?
A hited,
a hited hova lett?!
Oly árva maradtál
nélküle,
mint halott mellén
az amulett.

Hazám!

Hozzád
csecsemőként
sírok
negyven
éve:
ne
tégy
ki
engem
a
világ
küszöbére!

Csillagra zárt egek alatt

Isteni tolvajok ivadékát,
a Bükkhöz láncra ne verj engem,
gyáva véremet se futamítsd meg:
hazám, keselyűm, szerelmem!

Itt, e csillagra zárt egek alatt,
hol csak a cellám lenne tágabb,
kímélj a kaukázusi kintól:
Huszadik Század!

Írott kövekből szikrák ha pattan,
ne vakítsd meg a látnoki lángot,
taplóba tüzeimet ne törpítsd:
nem zsarátnok!

Túl a meglopott mennyei máglyán,
pokoli kikelet heve fűt rég.
Fenyvesből gyászt, koporsófákat
dönt ki a fűrész.

Halál varjai, holló-nagy pernyék
riognak rólunk a csillagokhoz.
Hallod ezt az őszt, Kaukázus?!
Károgva károg rám a kozmosz.

Értelmező halálom

Megszégyenítesz,
megalázol,
júliusi hőben is
fázom,
göndör perceim
farkasa vagy te:
halálom,
egyetlen halálom.

Remek terveim
gyilkolója,
szöcske pillanatodnak
gólya:
te vagy,
te vagy az iszonyú Isten
feketén fekete lobogója.

Ne szégyeníts meg,
ne alázz meg,
szépen
az elmúlástól
válts meg,
tündér energiám is tiéd:
csak tollamat áldd meg!

Áldj meg,
értelmező halálom,
legyen mentes
tőled az álmom,
ne remegjek majd,
ne könyörögjek,
ha utolsó órát várom.

Ama napon

Nem lesz semmi ama napon,
semmi különös.
Rohadok a ravatalon.
Büdös lesz. Büdös.

Fekszem vigyázzban előtted:
Szervetlen Anyag!
Trágyázni fogom a Földet.
Fölém fű fakad.

Nem lesz semmi ama napon,
semmi különös.
Hatalom lesz a hatalom,
s a nép: alpörös.

Száll a kozmikus körhinta,
száll velem, pörög.
Vár a mindenség már vissza.
Rögöt rám, rögöt.

Ma még verseim vigyázzák
hétfőim hitét.
Százezer csillag-öklével
fenyeget az ég.

Földem

Krumplival
aláaknázott föld ez,
hová zuhanórepülésben
jő el a héja,
és sárga takarodót fúj
egy tökvirág
a méheknek,
dongóknak,
darazsaknak.

Feszes vigyázzban áll
a más itt,
s e királyi hadsereg élén
ágál,
hadonászik
egy madárijesztő.

Őrzik a Földet,
földemet,
hol a kelő Nap zsebtükre
minden napraforgó.

Láthatod,
tábornok:

itt nincs mit keresned.

Tank

Hát Csak Nézzétek Az Ember Fiát!

Kötve robogó harckocsi után,
rántatik végig az egyenlítőn,
a baktérítőn, a ráktérítőn,
végig az összes meridiánon,
sivatagon át, havon, sáron
csörömpöl vele, csak csörtet, csörtet,
kerüli hetvenhétyszer a Földet,
kormányosa meg egykedvűen dúdol

füles inal el a hadiútról.

– Hova hurcolsz hát, hektori szekér,
hisz csupa vér vagyok, csupa vér,
fekete volt-e bőröm vagy fehér,
isten se tudja, csak a televény,
csak a televény, a húmusz maga:
micsoda itatós vagy Szahara,
horzsolja húsom hajnal, éjszaka.

Minek e vágta, mondd, miért, miért?!

– Csalogány tollad sercegése sért,
fülemet sérti, hát ezért, ezért!
Már a hordában, amíg a mammut

verme éjelen vérében aludt:
ellenem virrasztottál, ne lopjak,
fényesítettél csillagot, holdat,
és nyüzgítettél, sírtad, makogtad,
hogy itt rabolnak, hogy itt rabolnak!

– Néhai nóta, valami módon
mégiscsak mai, vadonatódon,
és az is lesz, míg világ a világ,
de én ellened, csillagod iránt
énekelek itt, zengem, ami bánt!
hiába hurcolsz héthatáron át!

– Pofa be, ne rázd itt a szövegfát!

– Lövess hát akkor, lövess, lövess hát!

– Sor kerül arra is, csak várd ki:
utad utolsó út, kiabáld ki
magadat, szentem, hallgatlak némán:
Allah néhai tornya rakétám,
súgjam soraid, ismerlek én már,
te ifjan lekurváztad Helénám,
Le Agamemnont, Priamoszt, Hektort,
Páriszt, Patrokloszt, Akhillészt, Nesztort,
utáltad versét a vaksi vénnek:
undorított az udvari ének!

SZAPPHÓT szeretted, a töredékest.

– Igen, Őt az Egyetlent, az Édest,
akire ráfogtad, hogy banális,
rágalmaztad, homoszexuális,
feketítetted hattyúi tollát,
mert nem írt époszt, ódákat hozzád,
mert nem ment férjhez egy vasszekérhez,
és nem himnuszolt csengő csatákról,
pajzsaid holdfogyatkozásáról,
sunyi sereged piros útjáról:
de tündökölte, ami nagyon fájt,
amibe belepusztul egy ország;
s ha volt jutalma – nincs is nagyobb tán:
dalait szerelmesek ragyogták.

– De hol az életmű, a lényeg?!

– Verseit elkótyavetyélted,
mert e tükörből hiányzott képed,
úrhatnámságod és dőzsölésed!

– Vakmerő senki, pimasz poéta,
még ma a holdon kötsz ki, még ma!
Hátadra púpnak kapsz egy palackot,
ami elég lesz hattyúdaldodhoz,
a többi már nem az én gondom...

– Boldogan Halok Meg A Holdon.

Túlélni

Csak most meg nem halni,
fiúk!

Nyögetnek majd
a nyolcvanas évek,

sugalmazzák,
hogy nincs kiút:
csak most meg nem halni,
fiúk.

Férgek,
varangyok mennyországa
csak most ne legyen
ifjú testünk!

Kezet kell emelni
a halálra!
Úgy szép,
ha természetes vesztünk.

Csak most meg nem halni,
fiúk!

Jöjjenek
ama nyolcvanas évek,

sugalmazzák,
hogy nincs kiút:

túlélni,
túl mindent,
fiúk!

Vasban a világ

Vasban a világ ellenem:
töri gerincem, szellemem,
idegem, álmom, szép arám,
jövöm, virrasztott éjszakám.

Vasban a világ, fegyverben!
Nem marad élve ember, nem.
Értünk iszonyút kiáltok:
láng legeli a világot,

láng legeli a világot!

Csillagvirágváza

Nagy Lászlónak

Pokoljáró Arkangyalod
küszöbömre tetted,
kicsinosítottad nagyon,
hogyan beleszeressék.

Szemöldöke patkó,
szeme beszakadt tő,
tekintete rúgás rajtam,
lüktető holdsarló.

Cimpáin a függő
repedt csikócsengő,
melltartója szétvált földgömb,
csillagra derengő.

Hogy zúg az út! Bátyám,
minden fán harang van.
Félreverik a világot.
Ágyamban az Angyal!

Szája, mint a dögkút...
Fél a Hitehivány!
Mellén borzong a papiros.
Én írok, Ő diktál.

Ökörnyárson forog a Föld!
Hét nap és hét éjjel
ropja már a fergetegest
szikra a pernyével.

Ég a bálnazsíros tenger,
zöld óceán zubog:
micsoda halászlé készül!
betonút bugyborog,

pityereg a pingvines part,
tolong a hegy, a domb,
megkergül a „bárányos ég”,
tüzes tehénkolomp

hull a pacsirtatozásra:
rántotta lesz a dal!
a pilóta égre kozmál,
propeller-láng hadar,

s megered a kék levegő,
zuhog, zuhog, zuhog:
piros kardvirágba dőlnek
a virágárusok,

s izzik az isten sisakja!
dómkupola duhog,
indul a korom-körmenet,
s forog a Föld, forog!

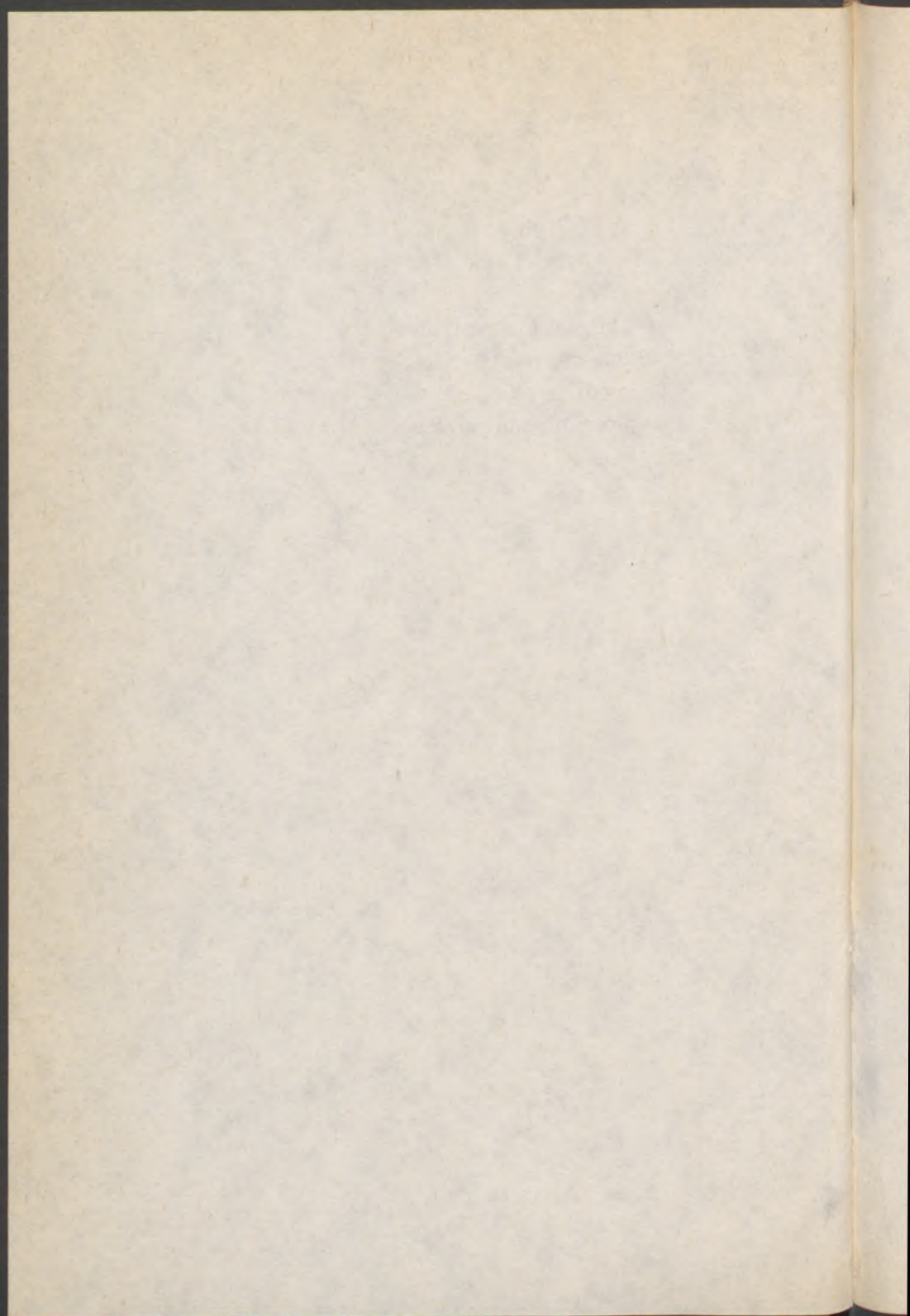
tornyok törnek: ó, csillagász,
szemed párkányára
négy égtájról csörömpöl a
CSILLAGVIRÁGVÁZA

Szaternusz-jegygyűrűm
ujjamon megolvad:
SZERELEM, SZERELEM
jaj, szerelem, hol vagy,

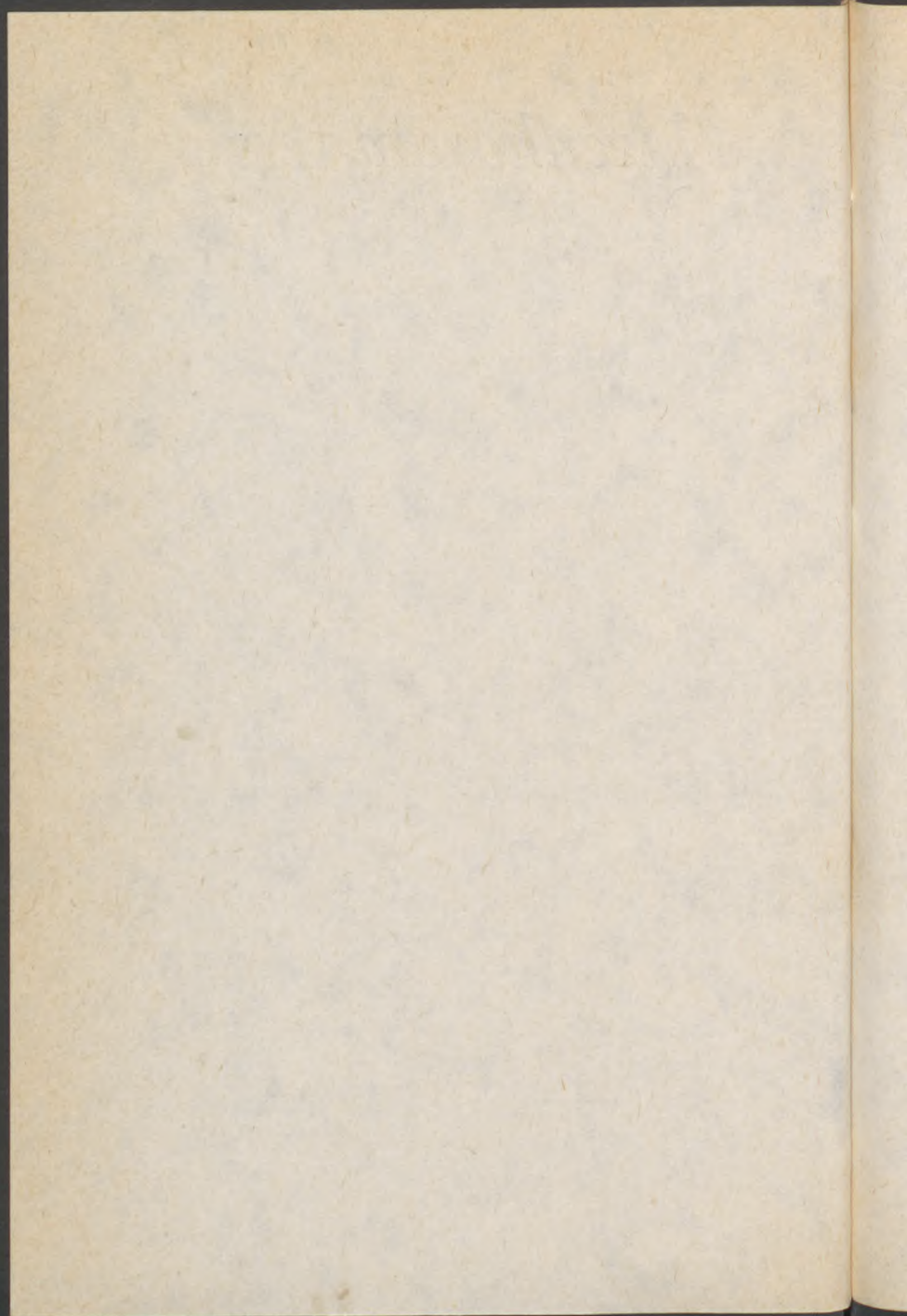
hol vagy, te bimbóerejű?!
Szétfeslik az ököl,
s fejem fölött, mint kihamvadt
csontcsillag tündököl.

Mert

kinyílnak a mézöntő virágok,
visítva majmok rúgóznak spirál-fán,
bársony dívány a domb, s felbőg hiányod
a paradicsomi párzásból, Ádám!

Tizenhárom vers

Mikor nekivágtam

Már őrsekváltásra sorakoztak lassan
az ötvenes évek,
mikor nekivágtam fényes tollammal a
szavak sűrűjének.

Augusztus fáradt-szép testére rátapadt
izzadt zubbonyzöldje,
s a zsendülő gondok az éveim ágát
lehúzták a földre.

És micsoda vágta volt, micsoda vágta!
Elnéztem, hogy rohan:
sisakos tollam, s a sörényes gondolat
boldogan, boldogan.

Hadd szálljon az ének!

Mondani,
mondani,
mondani,
mint aki magzatát hordja ki!

Mondani,
mondani,
mondani,
mint aki életét oltja ki!

Mondani,
mondani,
zúgni, zengni:
ennyi a lét. Csak ennyi! Ennyi.

Ahogy a torkomon kifér

Énekelek én,
mondom én,
ahogy a torkomon
kifér:

hogy van remény,
hogy lesz remény,
énekelem én,
zengem én!

Dúdolom halhatatlanul,
hogy útál engemet az úr,
szárnyas dalaim üldözi,
mert gyűlöli,
mert gyűlöli.

Dalolok mégis,
mondom én,
ahogy a torkomon
kifér:

hogy van remény,
hogy lesz remény,
énekelem én,
zengem én.

Karácsony

Holdra ül az Életfávágó,
szalonnát süt csillagparázsón.

– Hova, hova, Három Királyok ?!
– Betlehembe. Itt a Karácsony.

– Siessetek csak, menjete csak,
kísérjen utatokon csillag,
köszöntsétek fiamat illőn,
a Megváltót, kit Mária ringat!

– Urunk, Teremtőnk, Istenünk!
Viszünk aranyat, tömjént, mirhát,
de vinnénk mi a félvilágot,
ha bírnánk, Urunk, ha bírnánk.

– Jól van, jól van, Három Királyok,
menjete csak isten hírével,
mert hideg lesz, nagyon hideg,
farkasordító hideg éjjel.

Uramisten

Mit megértem én már,
uramisten,
mit megértem!

Már csak az hiányzik,
hogy az eget szakítsd rám.

Igaz,
attól se félek én,
mióta
látomásoktól gyötörtén élek.

Emlékszel-e még rá,
uramisten,
emlékszel-e?

Fölcsúzliztam hozzád
utolsó szem cukorkám,
s fületem is befogtam,
nehogy halljam a koppanást.

De hol van azóta csúzlím,
füttyös kedvem?

Hol vagy azóta te is,
uramisten,
hol vagy?

És hol a hajdani süvölvény,
aki megtagadott?!

Tavaszi áhítat

Uram,
én téged
nem imádlak.

Nem fohászkodom
este hozzád,

a házam többé
nem a házad:
fordítsd el tőlem
ostyás orcád!

Én ha térdelek,
csak ibolyához.

Ha hódolok,
hát a Tavasznak.
Ha kiátkoz a pápa,
kiátkoz.

Fő,
hogy a nyárfák
újra havaznak!

Úti dal

Mindenütt kék az ég
szürke az út a portól
két lábon jár a svéd
ugyanannyin a mongol

Mindenütt kék az ég
szürke az út a portól

Ne kongjon a fazék
erre csak erre gondol
a finn a dán az észt
Szófia Párizs London

Mindenütt kék az ég
szürke az út a portól

Tollrajz

Tehenekkel tűnődő tó,
ragyog a víz, mint a kősó,
tehenekkel tűnődő tó.

A tó fölött hatalmas kék ég,
hol héját kerenget az éhség,
a tó fölött hatalmas kék ég.

Bucskáznak a kacsák, ludak,
égnek meresztik farukat,
bucskáznak a kacsák, ludak.

Egy vén fűzfa zöld csöndjében
ebédel a gulyás éppen,
egy vén fűzfa zöld csöndjében.

Felesége hosszan nézi,
tudja ezt a gulyás, érzi,
felesége hosszan nézi.

Tehenekkel tűnődő tó,
ragyog a víz, mint a kősó,
tehenekkel tűnődő tó.

Pásztoremlék

Ahogy fürdik
a kis patakban
meztelenül,
hisz perzselő nyár van –

s ahogy
felöltözik a Napba:

matatni kezdünk
a klott gatyában.

Üdvözet Szófiából

Micsoda nő
fekszik hanyatt
a Vitosán,
fellegek alatt:

micsoda nő,
micsoda akt!

Szófiában
már a tavasz
tombol, de az ő
melle havas

ezer szikrától
parazsas.

Tárt öle, térde,
mindene az!
Remegek érte,
mint egy kamasz,

mert: te vagy az,
jaj, Te vagy az.

Aranyhomok, nélküled

Éj. Moszkva szálloda.
Tizedik emelet,
tizenhármas szoba.

Asztalnak, szekrénynek,
igynak magyarázom:
mennyire hiányzol.

Ablakommal szemben
érted tüntet, reng, zeng,
a Fekete-tenger.

Hallanád, hogyan hull
hullámra itt hullám?!
Jönnél, s rámborulnál.

A szél fát ölelget,
lomb alól kivillan
birsalma-hold-melled.

Téged idéz minden
szép szóval, szelíden.
Mért hagytalak így el!

Tizedik emelet,
tizenhármas szoba.
Éj. Moszkva szálloda.

Ökölbe szorított kézzel

Ökölbe szorított kézzel alszom,
de, kedves, rád én nem haragszom:
ökölbe szorított kézzel alszom.

Tündöklík, rezeg, ráng roskadozva
idegrendszerünk mimózábokra:
tündöklík, rezeg, ráng roskadozva.

Így élünk. Tetőtől talpig fényben.
Sem isten, sem ember előtt térden!
Így élünk. Tetőtől talpig fényben.

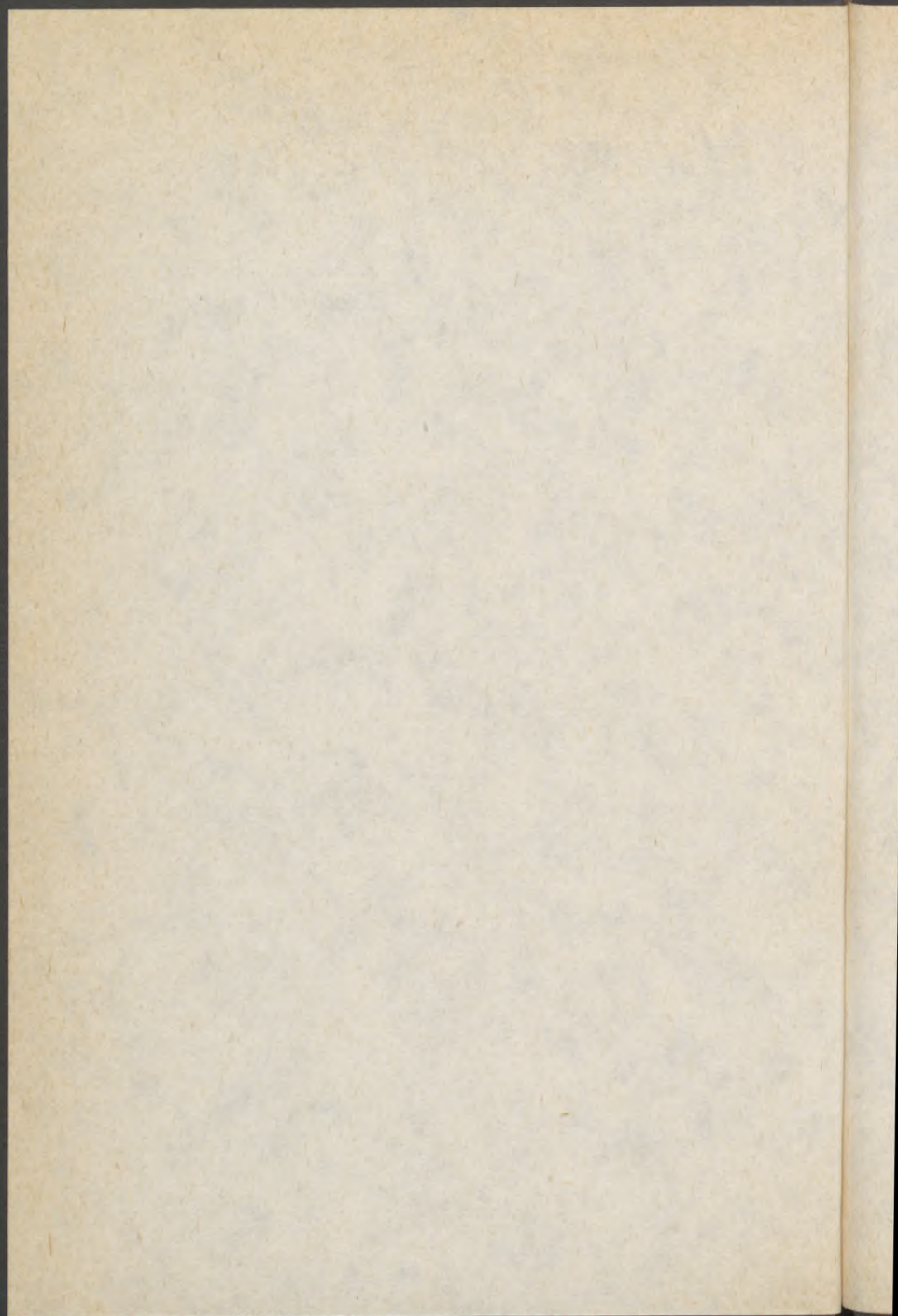
Várlak

Alvó,
ki rólad álmodik,
és szépnek lát,
nagyon szépnek:

ő sejti csak,
hogyan állok itt,
s várlak,
várva várlak téged.

Hungária Kávéház

- *Hungária Kávéház?*
- *Kávéház Hungária!*

Minden külön értesítés helyett

Ma hajnalban,
egy perccel azelőtt,
hogy a Nap kelt:

gondolataim
a szélrózsa minden irányában
átlépték a magyar határt.

Vallomás

Magyar vagyok.
Európai.
Költőnek is
egy kis hazám.

De őseim
a mozdulat,
minden mozdulat
szavaimban:

Az Első Piros Tűzrakásé!

Vers és próza

A vers: gyöngyszem.

S a próza?

E gyöngyszemet
aprózza.

Szobrot a Holdra!

Sziklák szérűjén, kavicstarlón,
ahová csak a Fiastyúk költ,
ott, hol a Hold a leginkább fáj,
mert holtában is föld:

e szobor talapzat nélkül álljon!
Gyúrja isteni ihlet agyagból!
Jobbjával intsen az ürbe várón,
balja bökjön a Földre haragvón!

Seszínű legyen. Seszármazású.
Ám nyugtalan, akár a tenger.
Fölnézhessünk rá, ragyogva mindig:
Ecce homo! Ime, az Ember!

A világ küszöbére kitéve
lúktessen minden sejtje sajjón!
És üvöltsön, mint százezer éve –
Valaki hátha kilép az Ajtón.

Sziszifosz

Ki mer ott állni
pár szál virággal,
ahová én
a Földet görgetem?!

Csak éltem

Ma sem csináltam semmit:
csak éltem ezt a verset.
Ez okozott örömet,
gyötrelmet,
keservet.

Mert a verset nem írják:
a verset élve élik!
Ezért időtlenül a szó,
és fénylik,
fénylik,
fénylik.

Kilencek

Különcök
a
Kilencek?

Hűek,
mint a kivert eb!

Egy kritikára

Miért mond INDULATOT? Miért nem
említ inkább ENERGIÁT?!
Így arra kényszerít, idézzem
Federico Garcia Lorca szavát,

miszerint: A MŰVÉSZET
ENERGIAÁTVITEL.
Neki csak elhiszi, ha már
nekem nem hiszi el?!

Node, kedves H R G!
Remélem nincs HaRaG?

Távlát

Bízom benned, te kis gazember!
A tócsa távlata is tenger.

Ellenpont

Hogy ontja a verset,
hogy ontja!

Újabbán:
naponta tíz szonett.

Bezzeg én,
orvosok bolondja,

tablettázgatók itt
szorongva:

naponta
tíz szemet!

Múza

Szavak kerítőnője,
Múza!
Hát hol vannak
az ígért versek?!

Ajánlom,
csókolj homlokon újra,
vagy ha nem,
ha nem, hát: vessz meg!

Az ördögbe is!

Nem vitázom többé veled.
Vigyen el a tatár!
Buta vagy és oly agresszív,
mint egy országhatár.

Ref

Nem tűnődik
vágya tűntén,
viszont minden csókja:
bűntény.

Tarifája
csak egy tizes,
ám:
közismert szifiliszes.

Középszery Kázmér!

Ismerjük tollad anyagcseréjét.

Minden szavad bozsog.

A szárnyas betűk belepik végképp,

lásd be már: tollad kék ürülékét,

hiába cukrozod.

Bee!

Muszáj élni, muszáj:
bégeti egy juhszáj.

Hogy ki a gyagya?

Akinek
kihagy a
gügye
agya!

Mentsvár

Poétánk ír, és
el-elméláz.
A mindenség?
Jó menedékház.

Látok ám én ott
képet, mi rávall:
kertitörpét
a Hold udvarában!

Jó lesz tudnod,
magadat mentsd bár:
nincs kacsalábon
forgó mentsvár.

Intés

Nős vagy.
Ne hősködj!
Hős vagy.

Kiáltvány

Azt mondjátok:

margaréta ?!

Én azt mondom:

marharépa!

Félelem ?

Magány ?

Mísz ?

Közöny ?

Bibircsók a Dísztökön!

Azt mondjátok:

bű ?!

Én azt mondom:

bá!

Hogy mikor változom meg?!

Ha majd az éhes
oroszlánnak
egy suta gazella
nekitámad!

Esti mérkőzés

Amit a szem lát:
hold a hálóban!

S amit a fül hall:

csillag-tribün-csend,
csillag-tribün-zaj.

Korkép

Suhoghatsz,
Pegazus,
ügethetsz:

dárda áll
mindenütt
szügyedhez!

Te szalmalángész!

Hova hamuhodsz,
hirtelenkém?

Ráérsz.

Panasz

Mindenki
milyen magabiztos!
Szerintük így,
szerintük úgy.

S megszállottak,
mint maga Krisztus!
Észre sem vesznek:
kisfiút.

Kétsoros

Legyint a csósz, legyint:
megint az ősz, *megint*.

Tanulság

Mióta
úgy akarok írni,
mint Más:
nem
megy
az
írás!

Jótanács

Az ihletre nem várni kell,
hanem elébe menni!
Ácsorgó időre nincs hitel
semennyi.

Szerelmem, ének!

Ha égigérő
fán raksz is fészket:

királysagokkal,
dögkeselyűkkel

köröztetnek itt,
szerelmem,

Ének.

Rédicsi aprószent

Ime, U. J. pólyás fia!
Azt csak sejti még a zene:
kis xilofon bordáira
mit is ütöget a szíve.

Kartotékadat

Rám vall ez is, mindenképp rám vall,
mert utálom, ha megoszt a virtus.
E körülmetélt kis országban
zsidó is vagyok, mint Jézus Krisztus!

Kép

Fölrebbentik a fák az éjfél:
tízezer varjat, százezer hollót.
Nap oltja el a hangulat Holdat.
Lehúzza minden csillag a rolót.

Sláger

Rongyokban lóg már a szép szerelem-szóttas,
mit együtt álmodtunk meztelenségünkre,
mi: másnak-hazudó, két ölelkező test –
rongyokban lóg már a szép szerelem-szóttas.

Tavas van, kikelet

Tavas van, kikelet,
erdőt, mezőt járok.
Hej, ti virágkurvák,
ti kurva virágok!

Három úriasszony
döngetteti méhét
velem is, szegénnyel,
ki csoda, hogy él még,

ki csoda, hogy él még.

Weöres Mester!

Mit hetven év! Mit száz! S ezer!
Ha dalokba temetkezel.

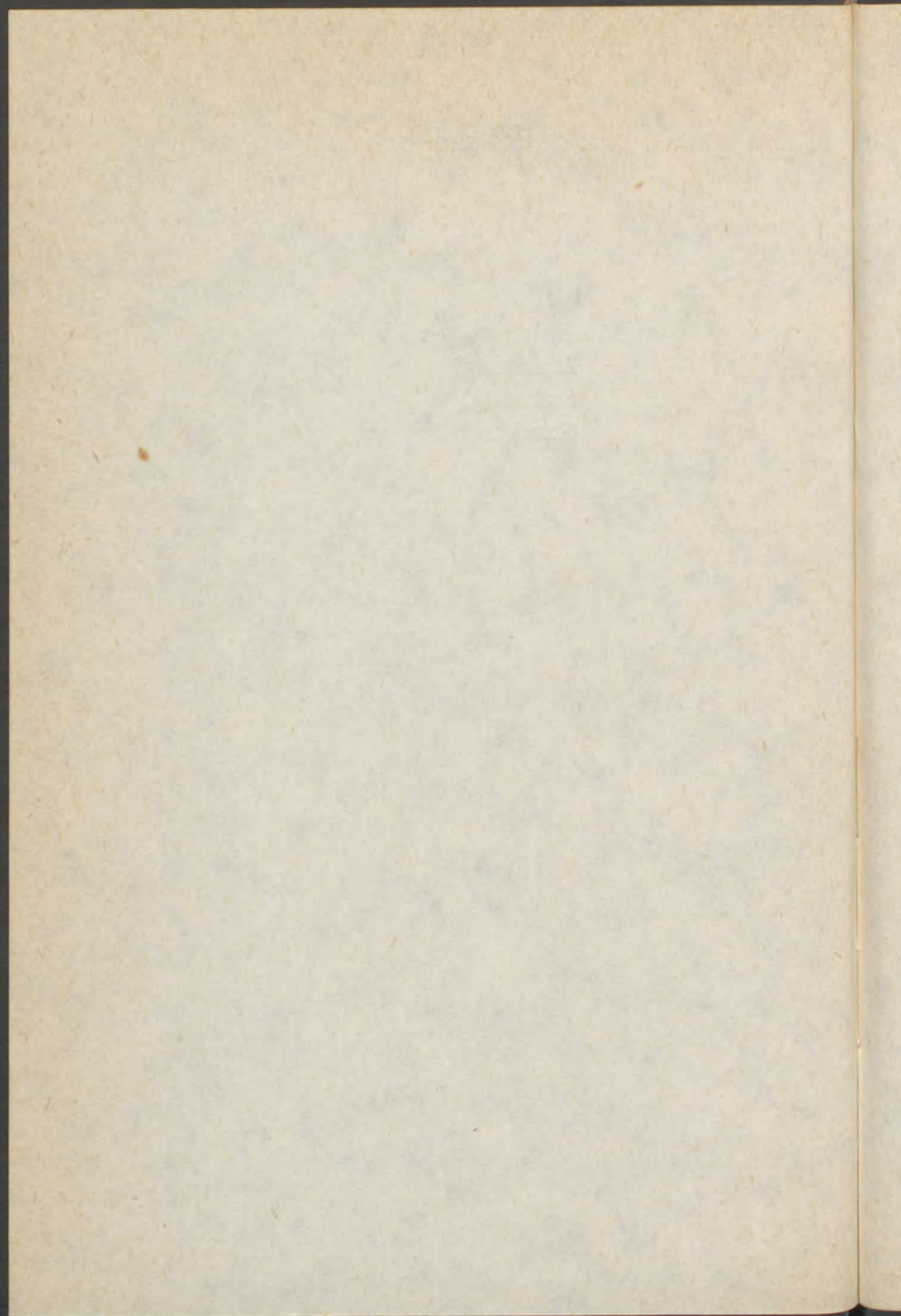
Az utolsó szó jogán

Maradjatok örökre velem:

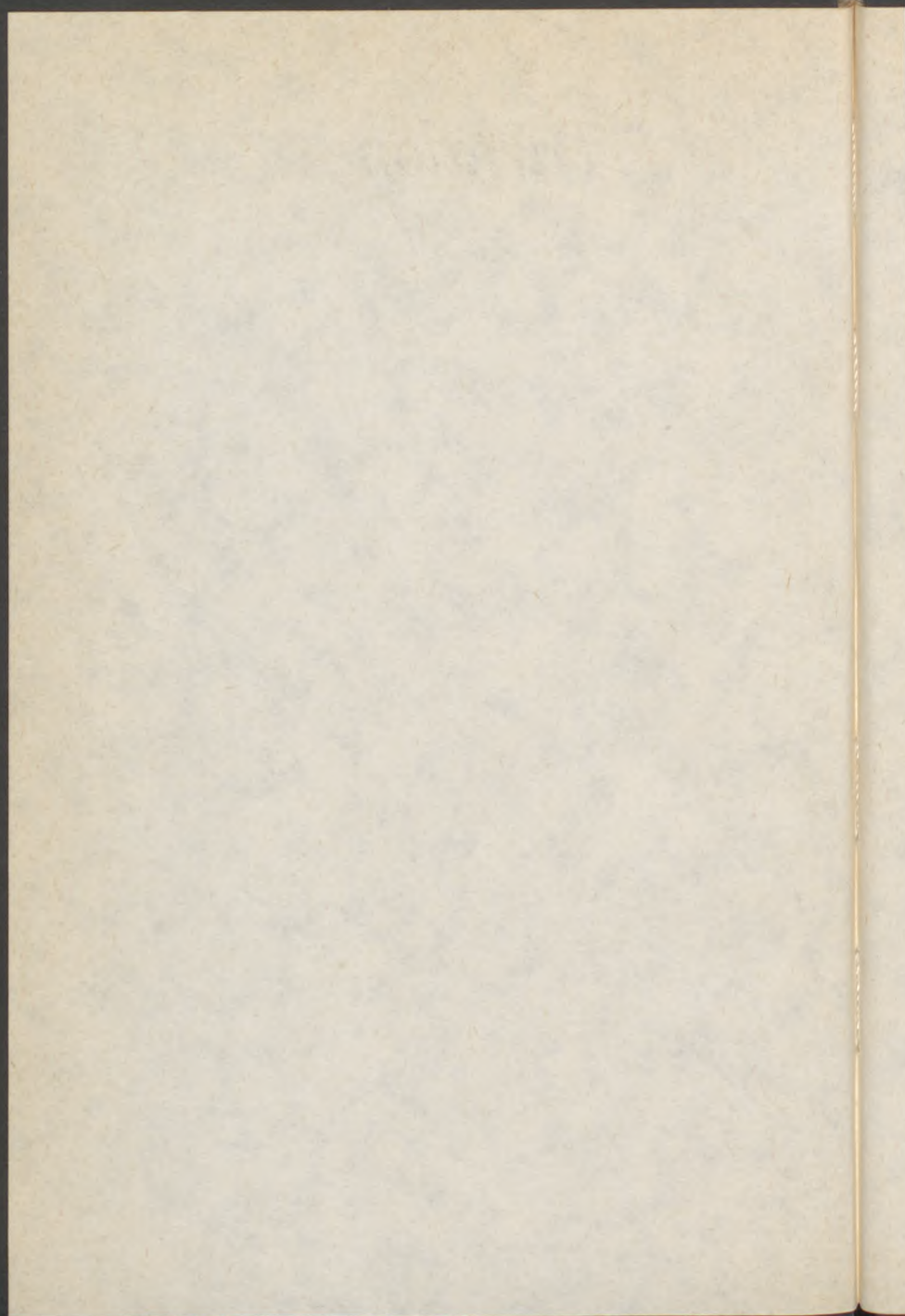
Mindenség!

Szabadság!

Szerelem!

Tartalom

CSIGOLYÁK CSENDÉLETE

- 7 / *Szép lassan*
- 8 / *Öregedőben*
- 9 / *Ragadozó Föld*
- 10 / *Béke*
- 11 / *Gyászdoboz*
- 15 / *Papa!*
- 16 / *Ahogy telnek*
- 17 / *Akit a gyász felöltöztet*
- 18 / *Gyöngy*
- 19 / *Naplemente*
- 20 / *A fűrfutású*
- 21 / *Szép elmúlás, gyönyörű enyészet*
- 22 / *Hazáig*
- 23 / *Ősz fa*
- 24 / *Mint*
- 25 / *Ad notam: Balassi Bálint*
- 26 / *Zrínyi Miklós!*
- 27 / *Lobogó gyász*
- 28 / *Ady Endre!*
- 29 / *Mert nagyon süjt és szeret*
- 30 / *Szárszó*
- 31 / *Csendélet*
- 32 / *Búcsú*
- 33 / *Itt nyugszik Nagy László*

- 34 / *Temető ég*
35 / *Hervay Gizella*
36 / *Verbőczy Antalhoz*
38 / *Mindenség Déva-vára*
39 / *Hó hull*
40 / *Fölfelé*
41 / *Hírhedt hangulat*
42 / *Te-Égre-Tárt-Karú*
43 / *Eset*
44 / *Mikor a téboly trónol*
45 / *Szívem „kettéhasadásakor”*
46 / *Halál úr!*
47 / *Mi történt?*
48 / *Hazám!*
49 / *Csillagra zárt egek alatt*
50 / *Értelmező halálom*
52 / *Ama napon*
53 / *Földem*
54 / *Tank*
57 / *Túlélni*
59 / *Vasban a világ*
60 / *Csillagvirágváza*
63 / *Mert*

TIZENHÁROM VERS

- 67 / *Mikor nekivágtam*
68 / *Hadd szálljon az ének!*
69 / *Ahogy a torkomon kifer*
70 / *Karácsony*
71 / *Uramisten*

- 73 / *Tavaszi áhítat*
74 / *Úti dal*
75 / *Tollrajz*
76 / *Pászstoremlék*
77 / *Üdvözlét Szófiából*
78 / *Aranyhomok, nélküled*
79 / *Ökölbe szorított kézzel*
80 / *Várlak*

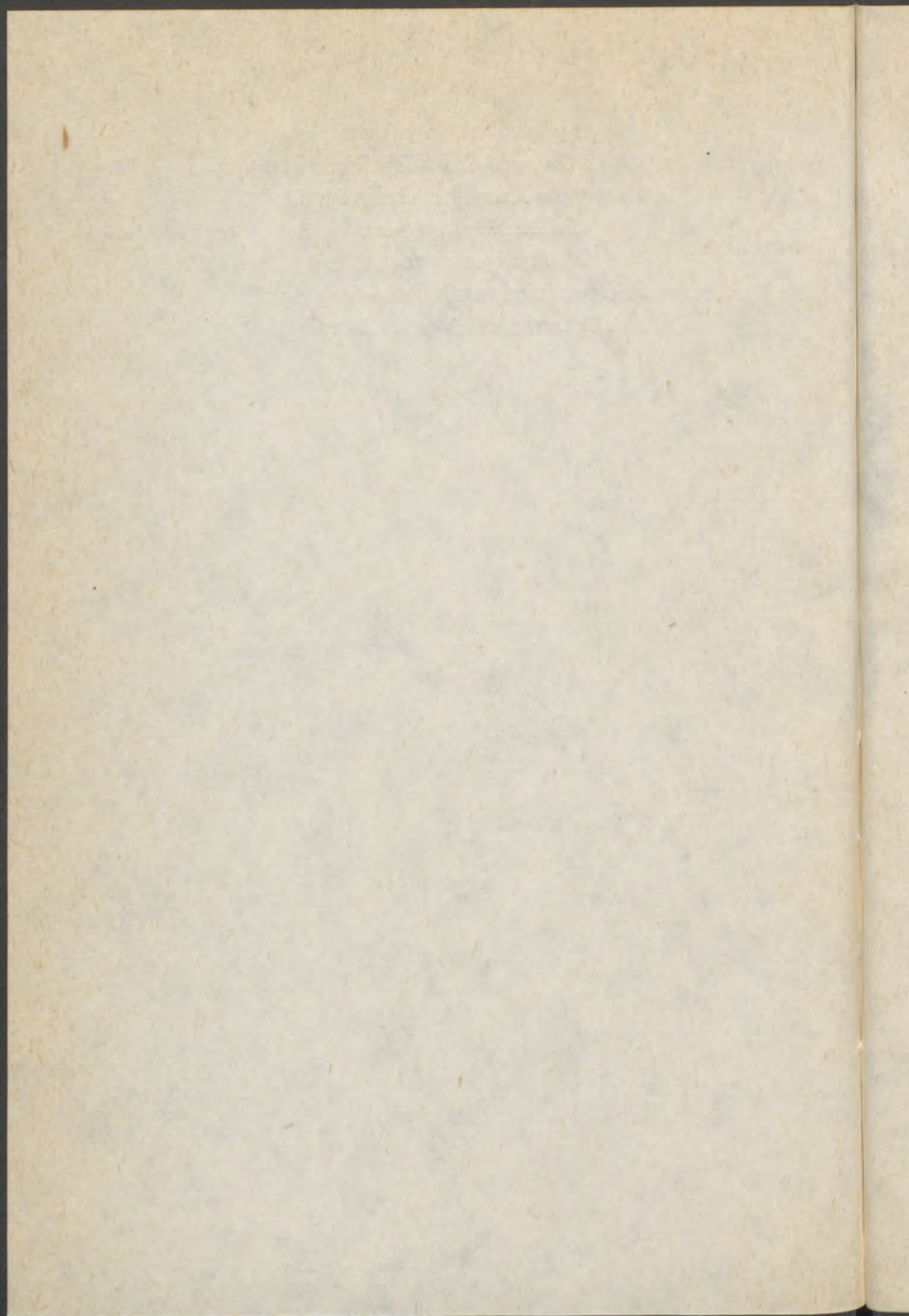
HUNGÁRIA KÁVÉHÁZ

- 81 / *Mottó*
83 / *Minden külön értesítés helyett*
84 / *Vallomás*
85 / *Vers és próza*
86 / *Szobrot a Holdra!*
87 / *Sziszifosz*
88 / *Csak éltem*
89 / *Kilencek*
90 / *Egy kritikára*
91 / *Távlat*
92 / *Ellenpont*
93 / *Múzsza*
94 / *Az ördögbe is!*
95 / *Ref*
96 / *Középszery Kázmér!*
97 / *Bee!*
98 / *Hogy ki a gyagya?*
99 / *Mentsvár*
100 / *Intés*
101 / *Kiáltvány*

- 102 / *Hogy mikor változom meg?!*
103 / *Esti mérkőzés*
104 / *Korkép*
105 / *Te szalmalángész!*
106 / *Panasz*
107 / *Kétsoros*
108 / *Tanulság*
109 / *Jótanács*
110 / *Szerelmem, ének!*
111 / *Rédicsi aprószent*
112 / *Kartotékadat*
113 / *Kép*
114 / *Sláger*
115 / *Tavas van, kikelet*
116 / *Weöres Mester!*
117 / *Az utolsó szó jogán*

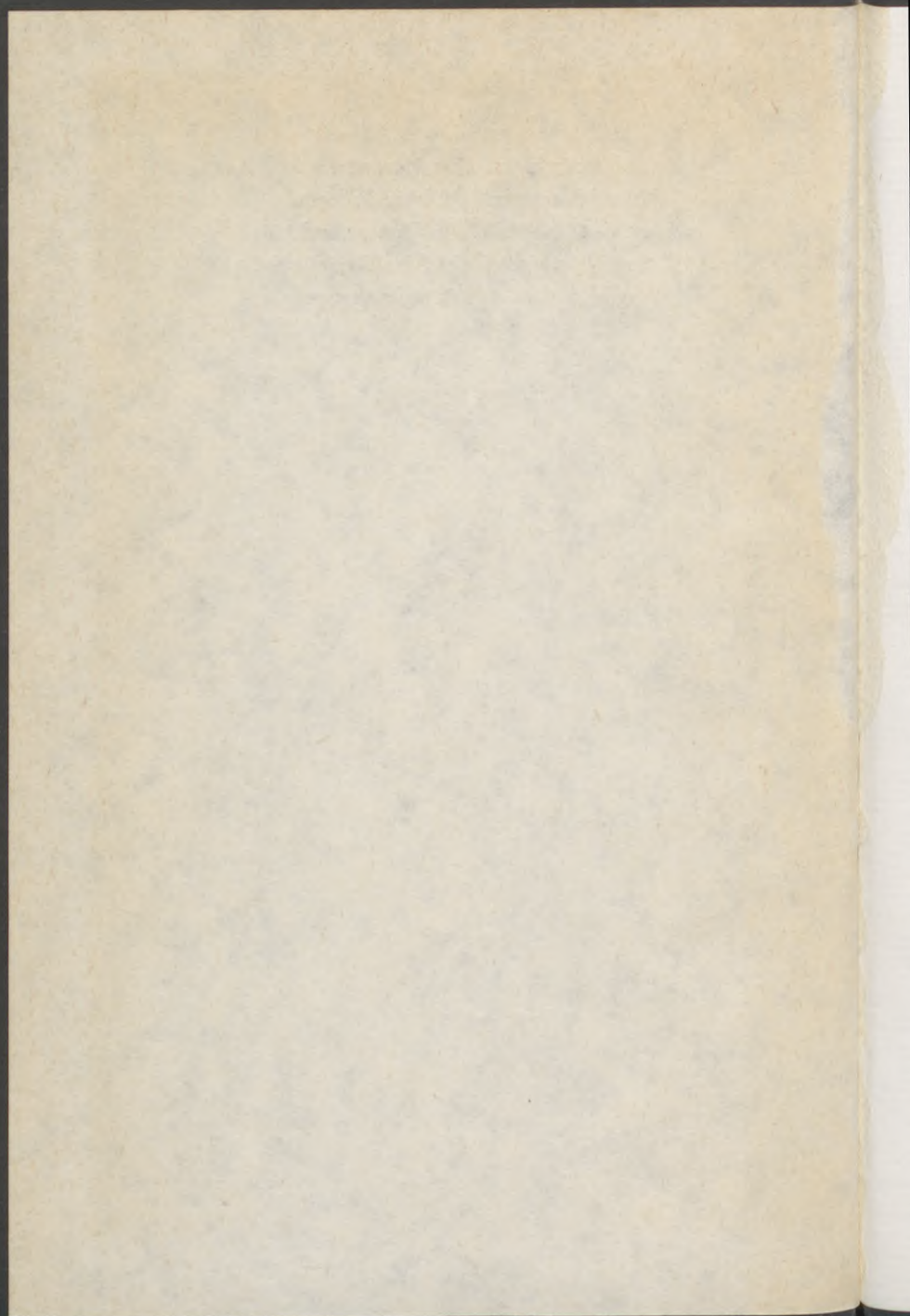

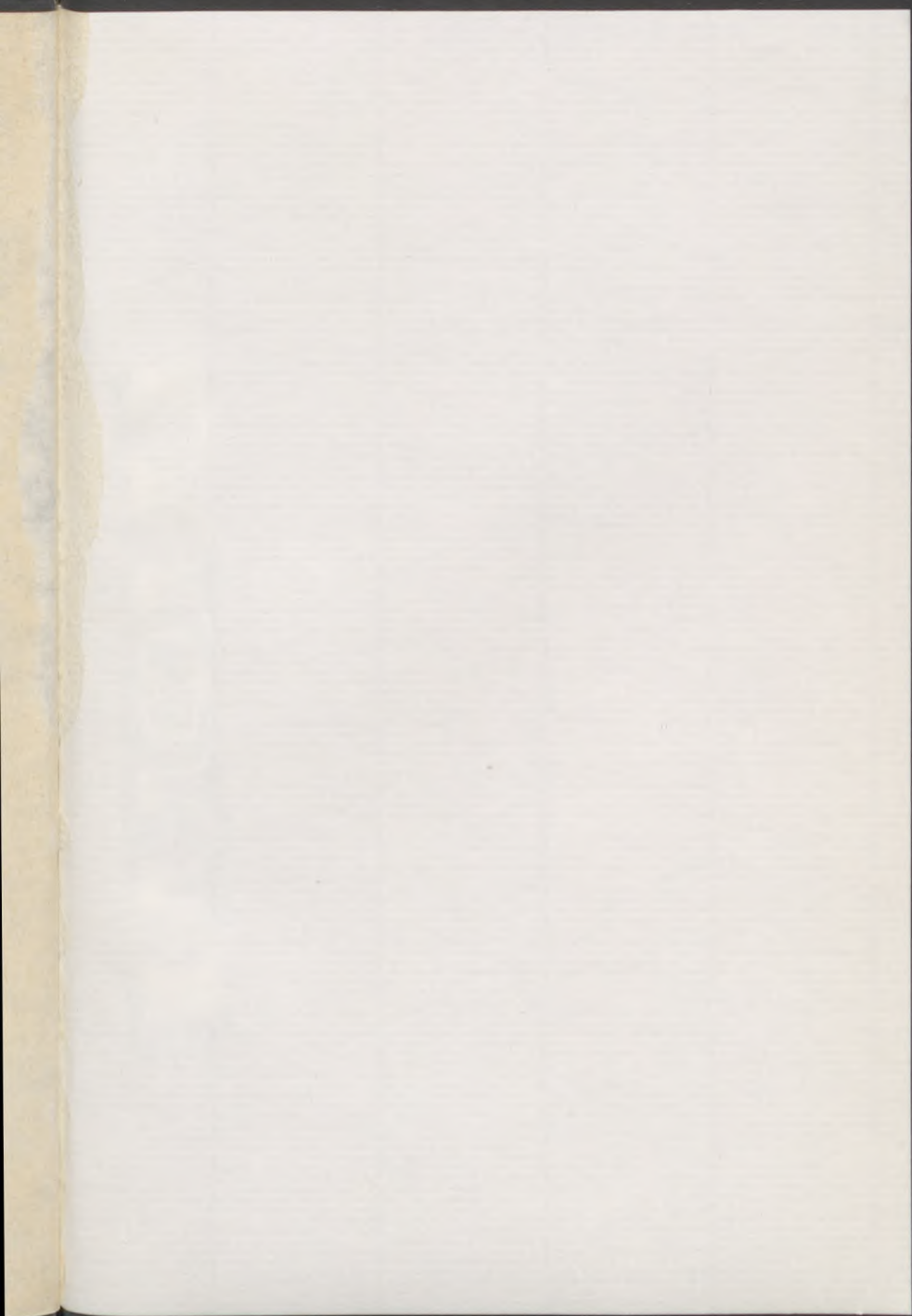
Szépirodalmi Könyvkiadó
Felelős vezető a Szépirodalmi Könyvkiadó igazgatója
A kiadvány a Kner Nyomdában készült
Békéscsabán, 1987-ben
Munkaszám 104
Felelős vezető Háromszéki Pál vezérigazgató
Felelős szerkesztő Domokos Mátyás

Műszaki vezető Ginács László
Képszerkesztő Kiss Marianne
Műszaki szerkesztő Mikóczy Vilmosné
A borító- és kötésterv Kass János munkája
A szerző fényképét Csigó László készítette
Megjelent 6,48 A/5 tv terjedelemben
Sz 4398-1-8788

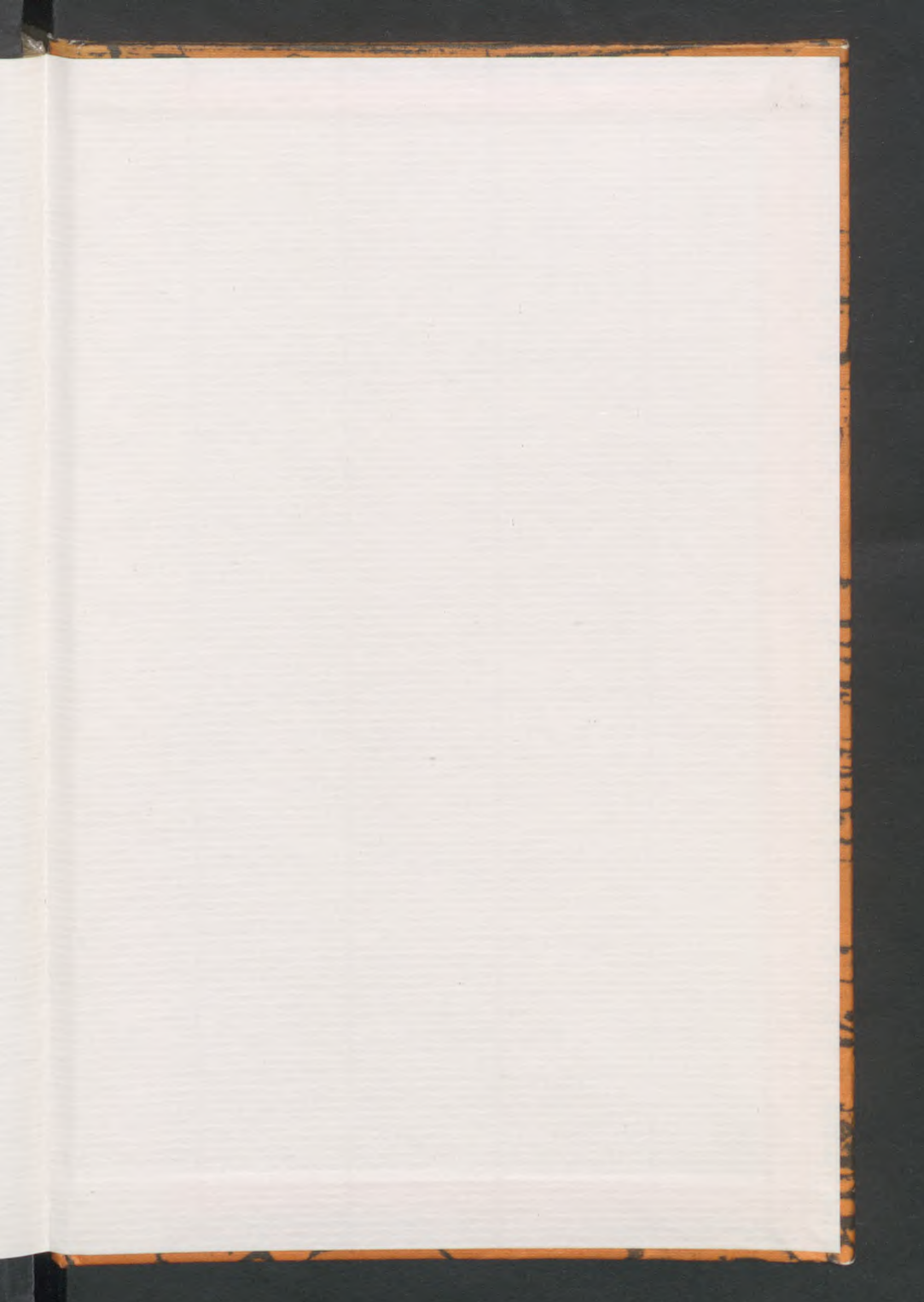
ISBN 963 15 3297 6

2633

25, - Ft

The image shows the front cover of a book. The cover is a solid orange color with a fine, woven texture. In the lower third of the cover, there is a large, irregular, cracked pattern that resembles a stone or mosaic design. The cracks are dark and form a network of polygons. In the upper left corner, the text "25, - Ft" is printed in a small, dark, serif font.

UTASSX JOZSEF • RACADÓZÓ FÖLD